

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Otwarte zasoby edukacyjne

Karolina Grodecka, Kamil Śliwowski

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Założenia i cele samouczka

Celem samouczka jest zdobycie umiejętności wyszukiwania, selekcji, ponownego wykorzystania i d

W rezultacie będziesz potrafił/a :

- wyjaśnić różnicę między wykorzystaniem zasobów objętych pełną ochroną prawną- autorską a o
- wymienić najpopularniejsze serwisy i wyszukiwarki OZE;
- efektywnie wyszukiwać OZE na potrzeby

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

I. Ruch otwartych zasobów edukacyjnych w Polsce i na świecie

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Legalne treści w sieci

W sieci mamy dostęp do ogromnej ilości materiałów graficznych, zdjęć czy muzyki. Jednak, o czym

Jednak coraz częściej można znaleźć autorów i autorki, którzy chętnie udostępniają swoje prace in

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Legalne treści w sieci

Trzymając w ręku fizyczną książkę, łatwo możemy się domyślić, że ktoś posiada do niej prawa. Zwyk

Prawo autorskie chroni każdą indywidualną i oryginalną treść, od powieści takich, jak “Harry Potter

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Legalne treści w sieci

Piramida poziomów otwartości. Ilustracja pokazuje, z jakimi poziomami swobód dostępu do treści

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Dozwolony użytek edukacyjny

Są oczywiście od tego wyjątki, np. dozwolony użytek, który pozwala na wykorzystanie Twojej twórczości.

Co jednak, jeśli chcemy lub musimy stworzyć coś i umieścić w internecie? Jak możemy wymyślać k...

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zrób to sam/a

Zanim przejdziemy do szczegółowego omówienia, czym są OZE, udaj się do szkolnej biblioteki i pop

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zastanów się

- Czy udało Ci się wypożyczyć tę książkę? Okienko na własne notatki, z możliwością zapisania.
- Jeśli tak, to na jak długo? Okienko na własne notatki, z możliwością zapisania.
- Czy zdążyłbyś/łabyś się z nią zapoznać? Jeśli nie, dlaczego? Okienko na własne notatki, z możliwością zapisania.
- Jakie były powody? Okienko na własne notatki, z możliwością zapisania.

Zastanów się, co zyskałbyś/zyskałabyś, gdyby lektura była dostępna w internecie jako otwarty zasób.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Otwarte zasoby edukacyjne

Otwarte zasoby edukacyjne to powszechnie dostępne zasoby, które można używać, za darmo,

Zasoby mogą mieć formę podręczników, kursów online, filmów i innych materiałów.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Wolne licencje

Aby publikowanie OZE było legalne w świetle prawa autorskiego, stosuje się przy tym tak zwane wolne licencje

- ponownie wykorzystywać materiały opracowane przez innych;
- zmieniać je, przekształcać, adaptować do swoich celów i potrzeb (np. tłumaczyć teksty w językach obcych);
- łączyć z innymi materiałami (remiksować, np. tekst z dźwiękiem);
- ponownie rozpowszechniać – dzielić się swoją pracą z innymi.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Wolne licencje

Swobody licencji Creative Commons z przykładami zasobów,
autor: Kamil Śliwowski, CC BY

Otwarte Zasoby Edukacyjne to powszechnie dostępne zasoby (podręczniki, kursy, scenariusze lekcji i inne), udostępniane swobodnie, za darmo, z prawem, do dalszego wykorzystania i adaptacji.

1. prawo do korzystania z prac innych autorów

2. prawo do zmian, adaptacji

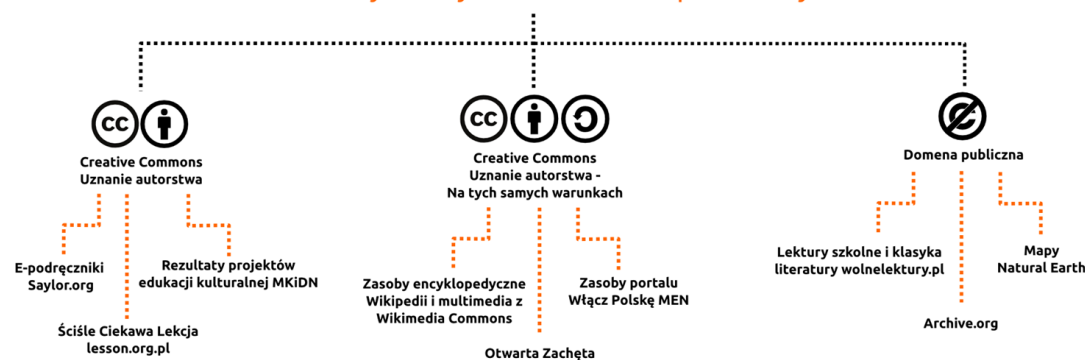

3. prawo do łączenia z innymi materiałami (remiks)

4. prawo do rozpowszechniania i dzielenia się nowymi wersjami prac

W praktyce oznacza to dostępność zasobu na wolnej licencji lub w domenie publicznej:

Doświadczenie

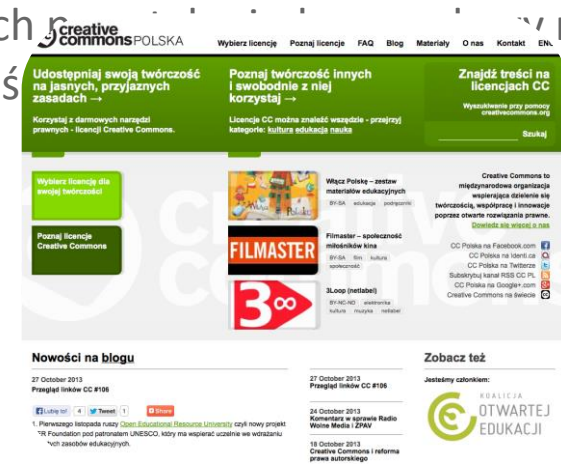
Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Ruch otwartych zasobów edukacyjnych

Na bazie idei budowania otwartych zasobów edukacyjnych, a nie na zasadach wyłączności. By uniknąć problemów związanych z prawem, a jednocześnie

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

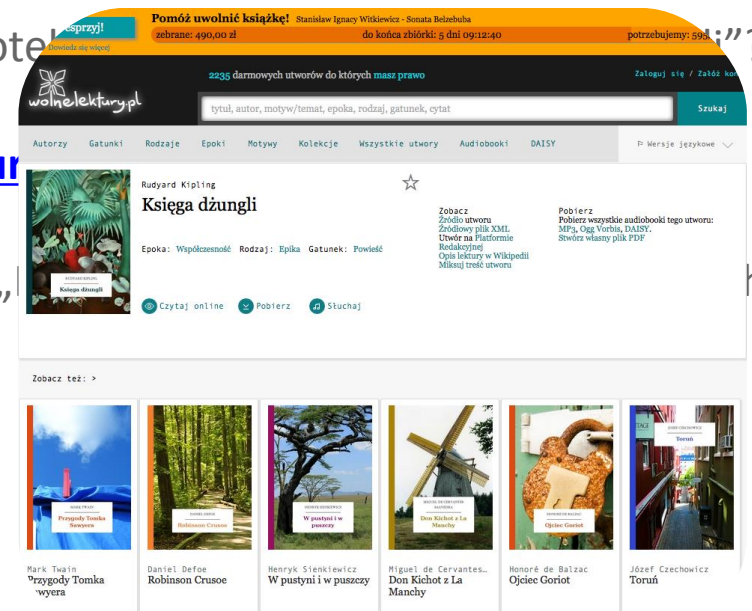
Zastosowanie
w praktyce

Wracamy do „Księgi dżungli”

Pamiętasz swoje doświadczenie ze szkolną biblioteką?

W domu wejdź na stronę biblioteki [Wolne Lektury](http://wolnelektury.pl)

Zwróć uwagę, w jaki sposób możesz korzystać z „

h, sposobie

**„Księga dżungli” w bibliotece Wolne Lektury,
domena publiczna.**

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

II. Korzyści ze stosowania i tworzenia otwartych zasobów edukacyjnych

---

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zrób to sam/a

Papier, klej, nożyczki, gazety i ksero... brzmi znajomo? Tak powstają do dziś pomoce dydaktyczne z

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zastanów się

Odpowiedz sobie na pytanie, jak często stawałeś/łaś przed podobnym dylematem. Wróć pamięcią

Opisz sytuację, kiedy musiałeś/łaś stanąć przed takim dylematem.

Co sprawiło Ci największą trudność?

Co pomogłoby Ci ją rozwiązać?

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Dlaczego otwarta edukacja jest tak ważna?

Obejrzyj krótki filmik „Why open education matters” (polskie napisy możesz ustawić, klikając w oki

[Przejdź do filmu: „Why open education matters”](#)

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Korzyści ze stosowania otwartych zasobów edukacyjnych

Zanotuj w widocznym dla siebie miejscu, np. na karteczce post-it przyklejanej na monitorze kompu

Korzyść pierwsza:

Korzyść druga:

Korzyść trzecia:

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

III. Gdzie szukać otwartych zasobów edukacyjnych

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zrób to sam/a

Zastanów się, czy korzystałeś/łaś dotychczas z prac innych ludzi, dostępnych w internecie. W jaki sposób?

Następnie za pomocą znanej Ci wyszukiwarki internetowej lub serwisu, z którego najczęściej korzystasz, znajdź kilka przykładów.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zastanów się

Czy możesz wykorzystać znalezione zdjęcia podczas pracy z uczniami? Czy możesz je modyfikować,

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

W poszukiwaniu otwartych zasobów edukacyjnych

Wraz z rosnącą ilością treści publikowanych w internecie na otwartych zasadach, powstały mechan

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Wyszukiwanie zaawansowane w Google

Najprostszym sposobem na wyszukiwanie dostępnej

szerechnia pra

Znajdź strony zawierające...

wszystkie te słowa: Wpisz szukane słowa: *trejškolorowy rat terrier*

dokładnie to wyrażenie: Wpisz wyrażenie w cudzysłowie: *"chart polski"*

dozwolone z tych słów: Wpisz OK między szukane słowa: *ksiątkaturwy OK zwykły*

zadane z tych słów: Usunąć dane słowa przez rozdzielający słowami: *grzywnie, "terier"*

liczby z zakresu od: do Usunąć dane kropki między liczbami i dodać jednostkę miary: *10 - 95 kg, 300 - 500 PLN, 2010 - 2011*

Możesz zawęzić wyniki do...

język: Znajdź strony w wybranym języku.

region: Znajdź strony opublikowane w danym regionie.

ostatnia aktualizacja: Znajdź strony zaktualizowane w podanym przedziale czasu.

wityna lub domena: Przeszukaj jedną witrynę (np. *wikipedia.org*) lub ogranicz wyniki do domeny, takiej jak: *edu, org lub gov*.

występowanie hasła: Szukaj haseł na całej stronie, w tytule strony, w adresie internetowym albo w linkach do social media strony.

Filtr filtr SafeSearch: Usunąć filtr *SafeSearch*, by blokować treści dla dorosłych.

typ pliku: Znajdź strony w preferowanym formacie.

Znajdź strony, które możesz wykorzystywać do swoich celów.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Metawyszukiwarka Search Creative Commons

Metawyszukiwarka [Search Creative Commons](#) służy do wyszukiwania zasobów znajdujących na

Wyszukiwarka Serach CC ma dwa udogodnienia. Możesz ją użyć do wyszukiwania zasobów lub wybrać

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Wyszukiwanie zaawansowane w serwisie Flickr

Flickr to największy serwis fotograficzny na świecie. Zawiera już ponad 800 milionów zdjęć, z czego Flickr udostępnił także możliwość przeglądania zdjęć według [licencji](#).

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Baza Otwarte Zasoby

Otwarte Zasoby to polskojęzyczny serwis prezentujący otwarte zasoby multimedialne i narzędzia. Wyszukiwarek o ciekawych funkcjach i rozumiejących trudności jest zdecydowanie więcej.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Serwisy i repozytoria OZE

Oprócz wyszukiwarek możesz skorzystać bezpłaccowo z serwisów i repozytoriów OZE. Oprócz wyszukiwarek możesz skorzystać bezpłaccowo z serwisów i repozytoriów OZE. Szczegółowe informacje o licencjach i źródłach znajdziesz w załączniku. Oprócz wyszukiwarek możesz skorzystać bezpłaccowo z serwisów i repozytoriów OZE. Szczegółowe informacje o licencjach i źródłach znajdziesz w załączniku.

[Przewodniku po OZE](#). Znajdziesz tam przykłady [Mapie po OZE](#). Znajdziesz tam przykłady ciekawych

Rodzaje zasobów:

- scenariusze lekcji
- podręczniki
- prezentacje
- zadania
- zdjęcia
- mapy
- wykresy i grafy
- symulacje i wizualizacje
- lekcje wideo
- tutoriale
- filmy dokumentalne
- lektury szkolne
- opracowania lektur
- słowniki
- encyklopedie
- materiały multimedialne
- nagrania muzyczne
- audiobooki
- podcasty
- ćwiczenia i gry interaktywne
- kursy
- materiały źródłowe

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Sprawdź to!

Wybierz dwa z omówionych narzędzi wyszukiwania OZE. Wyszukaj ponownie dwa zasoby dowolne

Tym razem szukaj takich zasobów, które można modyfikować. Zastanów się, jakie licencje Creative

Wybierz odpowiednie licencje i wyszukaj zasoby.

Po otrzymaniu wyników zastanów się, czy potrafisz wskazać informację o licencji przy znalezionych

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

IV. Jak dzielić się własnymi materiałami?

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zrób to sam/a

Czy zastanawiałaś/łeś się kiedyś, jakie znaczenie mogą mieć dla innych Twoje filmy wideo, które tw

Moje dzieła opublikowane w sieci. Co się z nimi stało?

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zastanów się

Zastanów się, czy opublikowanie Twoich materiałów na licencjach CC, tak, aby były publicznie dost

Korzystając z wiedzy o otwartych zasobach edukacyjnych, sprawdź, czy Twoje prace można uznać z

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Jak publikować materiały graficzne i zdjęcia w sieci przy użyciu licencji CC?

W sieci istnieje wiele platform i serwisów do wymiany zasobów między nauczycielami. Większość z

[Jak publikować materiały graficzne w sieci przy użyciu licencji CC? \(Flickr, Picasa\)](#)

[Jak publikować materiały wideo w sieci przy użyciu licencji CC? \(YouTube i Vimeo\)](#)

[Jak publikować materiały tekstowe i prezentacje w sieci przy użyciu licencji CC? \(Scribd\)](#)

[Jak publikować materiały muzyczne i dźwiękowe w sieci przy użyciu licencji CC? \(Soundcloud\)](#)

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Twoje materiały dostępne w sieci

Wybierz jeden ze swoich materiałów (najlepiej zdjęcie lub film). Opisz go poprawnie wybraną licencją. Następnie sprawdź, czy Twoje materiały są widoczne w sieci. Spróbuj wyszukać je za pomocą wyszukiwarki.

Sprawdź, czy strona, na której je umieściłaś/łeś, poprawnie przekazuje informacje o licencji, za pomocą...

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

V. Jak korzystać z OZE autorstwa innych osób?

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zrób to sam/a

Przypomnij sobie lekcję, na której wykorzystałeś/łaś zasoby, które znalazłeś/łaś w internecie.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Zastanów się

•Czy łączyłeś/łaś różne zasoby, tworząc z nich jeden, ten właściwy dla Ciebie?

•Czy zwracałeś/łaś uwagę na kwestie licencji i ich zgodności?

•W jaki sposób publikowałeś/łaś ten materiał w internecie?

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Lokalizacja, czyli dopasowanie do kontekstu

Bardzo rzadko zdarza się, że materiał autorstwa innego nauczyciela będzie odpowiadał Ci w 100%. Istnieje wiele powodów, dla których nauczyciele i uczniowie adaptują materiały. Oto kilka z nich:

- aby dostosować materiał do swojego stylu nauczania lub uczenia się;
- aby dostosować materiał do określonego programu nauczania;
- aby dostosować materiał do określonego poziomu jakości;
- aby dostosować materiał do określonej dyscypliny;
- aby dostosować materiał do innego środowiska uczenia się;
- w odpowiedzi na różnorodne potrzeby uczniów;
- w odpowiedzi na preferencje kulturalne.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Jak możesz stać się częścią społeczności OZE?

Jeśli korzystasz z materiałów znajdujących się w repozytorium OZE, modyfikujesz je i udostępniasz

Podczas lokalizacji materiałów bardzo często dochodzi do łączenia treści z różnych źródeł. Takie tre

[Jak tworzyć otwarte zasoby edukacyjne?](#)

[Florida Virtual Campus, CC BY-SA. Tłum. Kuba Danecki.](#)

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Sprawdź to!

W jednym z poprzednich zadań wyszukałeś/łaś materiały, których autorzy zezwolili na ich modyfikację.

Następnie opublikuj nowo stworzoną pracę w internecie na licencji CC (w dowolny sposób, ale tak, aby była dostępna dla wszystkich).

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Sprawdź to!

Zastanów się, na czym polegała lokalizacja w Twoim przypadku. Jakie zmiany stosujesz najczęściej?

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

VI. Jak zastosować OZE w szkole?

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Sprawdź to!

Otwarte zasoby edukacyjne niosą ze sobą wiele korzyści dla nauczycieli,

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Plakat promujący OZE

Znasz już zalety otwartych zasobów edukacyjnych. Czas sprawić, by do OZE przekonali się inni nauczyciele.

Z poprzednich części materiału wiesz także, jak wyszukiwać otwarte zasoby w sieci. Spróbuj dobrać do swojego plakatu odpowiednie zasoby. Wspólnie z nauczycielami-autorami plakatu wybierz jedną licencję dla plakatu. Spróbuj przekonać innych nauczycieli do OZE.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Ankieta na temat OZE

Możesz przeprowadzić również prostą ankietę wśród nauczycieli, by zbadać, czy serwisy, z których

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Radiowęzeł/Gazetka szkolna

Jeśli Twoja szkoła prowadzi radiowęzeł lub gazetkę szkolną, możesz spróbować włączyć się w ich pracę.

Otwarta muzyka dla szkolnego radiowęzła, otwarte materiały graficzne dla gazetki szkolnej.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Jak możesz poszerzyć swoją wiedzę?

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej na temat otwartych zasobów edukacyjnych i licencji Creative Commons

- [Przewodnik po Otwartych Zasobach Edukacyjnych,](#)
- [2012, K. Grodecka, K. Śliwowski, Koalicja Otwartej Edukacji,](#)
- [Mapa Otwartych Zasobów Edukacyjnych,](#)
- [2013, K. Śliwowski, K. Grodecka, Ośrodek Rozwoju Edukacji, MEN,](#)
- [Przewodnik po otwartości dla instytucji pozarządowych,](#)
- [2012, Justyna Hofmokl, Katarzyna Sawko, Kamil Śliwowski, Katarzyna Rybicka,](#)
- [Łukasz Jachowicz, Alek Tarkowski, Creative Commons Polska,](#)
- [Strona http://otwartzasoby.pl](http://otwartzasoby.pl)
- [Strona Koalicji Otwartej Edukacji \(szczególnie Materiały i Otwartość\).](#)
- [Kwestie prawne: Creative Commons Polska \(szczególnie Materiały i FAQ\)](#)
- [Pierwsza pomoc w prawie autorskim: przewodnik,](#)
- [2012, Piotr Czerniawski, Jarosław Lipszyc, Marcin Wilkowski](#)

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Sprawdź swoją wiedzę!

Zadanie 1. Dopasuj do stron z otwartymi zasobami edukacyjnymi odpowiedni pasek z listą praw gv

kopiować	zmieniać i remiksować	rozpowszechnić	przedstawić i wykonywać	musisz tylko oznaczyć autora oryginału		
kopiować	zmieniać i remiksować	rozpowszechnić	przedstawić i wykonywać	ale musisz udostępnić go na tej samej licencji	i musisz oznaczyć autora oryginału	
kopiować	rozpowszechnić	przedstawić i wykonywać	musisz zostawić go w oryginalnej postaci	i musisz oznaczyć autora oryginału		
kopiować	zmieniać i remiksować	rozpowszechnić	przedstawić i wykonywać	nie możesz na nim zarabiać	musisz udostępnić go na tej samej licencji	i musisz oznaczyć autora oryginału
kopiować	rozpowszechnić	przedstawić i wykonywać	musisz zostawić go w oryginalnej postaci	nie możesz na nim zarabiać	i musisz oznaczyć autora oryginału	

a) Wikipedia (licencja Creative Commons uznania)

b) Akademia Khana (licencja Creative Commons)

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Sprawdź swoją wiedzę!

Zadanie 2. Wybierz licencje, które nie wprowadzają ograniczeń ze względu na żaden sposób wykor

- a) Creative Commons uznanie autorstwa;
- b) Creative Commons uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne;
- c) Creative Commons uznanie autorstwa – na tych samych warunkach;

Zadanie 3. Wskaż największy projekt oparty o pracę wolontariuszy, dostępny w sieci na wolnej lice

- a) Britannica;
- b) Wikipedia;
- c) Khan Academy;
- d) Open AGH.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Sprawdź swoją wiedzę!

Zadanie 4. Jakie warunki należy spełnić, korzystając z utworów na licencji Creative Commons uznaj

- a) podanie autora/autorki utworu;
  - b) podanie autora/autorki utworu, podanie informacji o licencji, na jakiej jest dostępny oryginał, or
  - c) podanie autora/autorki utworu, podanie informacji o licencji, podanie informacji o wybranej prz
  - d) podanie autora/autorki utworu, podanie informacji o licencji, na jakiej jest dostępny oryginał, or
- pełnej treści licencji.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Sprawdź swoją wiedzę!

Zadanie 5. Co otwarte zasoby edukacyjne zmieniają w sposobie uczenia się i nauczania? Spróbuj p

Zadanie 6. Spróbuj znaleźć otwarte zasoby edukacyjne do Twoich przedmiotów nauczania. Czy ma

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Sprawdź swoją wiedzę!

Zadanie 7. Jeśli uznasz, że nauczyciele w Twojej szkole chcą dzielić się dobrymi praktykami, materiały i publikacje, które stworzyli, z innymi nauczycielami, to warto zamieszczać je w internecie. Poniżej znajduje się test otwartości opracowany przez Koalicję Otwartej Edukacji. Zbierz grupę nau-

Test otwartości

Czy zamieszczacie swoje publikacje w internecie?

- Tak
 Nie

Wyślij odpowiedź

Jeśli wasza organizacja tworzy publikacje, warto zdecydować się na zamieszczanie ich w internecie.

Publikowanie w sieci:

- jest niemal darmowe
- pozwala użytkownikom mieć dostęp do zasobów z każdego miejsca i w dowolnym czasie,
- jest bardzo elastyczne i pozwala wybrać dowolną formę,
- to właśnie w sieci wasi odbiorcy szukają dziś potrzebnych informacji,
- pozwala na dokonywanie błyskawicznych zmian i aktualizacji,
- umożliwia dotarcie do znacznie szerszego grona odbiorców.

Test otwartości, Koalicja Otwartej Edukacji.

Doświadczenie

Refleksja

Teoria

Zastosowanie
w praktyce

Biogramy autorów

Karolina Grodecka – trenerka i specjalistka do spraw e-learningu. Pracuje w [Centrum](#)

Kamil Śliwowski – animator i trener edukacji medialnej. W Centrum Cyfrowym koordynuje

